

Turinys

- 7 Padėka
- 8 Kontekstinio ugdymo sistema
- 10 Pagrindiniai kontekstinio ugdymo principai
- 16 Amžiaus tarpsnių ypatumai

29 Zoologijos sode

- 31 Toli gyvenantys gyvūnai
- 36 Kur gyvena gyvūnai (iš kitų kraštų)

43 Kas gyvena tarp gėlių?

- 45 Vabalai
- 48 Vabzdžiai
- 51 Gėlės

57 Smėlis, vanduo ir saulė

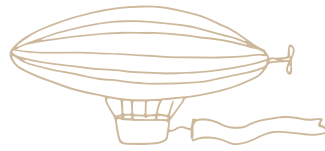
- 59 Smėlis
- 62 Vanduo
- 65 Saulė

71 Karaliai ir karalienės

- 73 Kaip būti karaliumi
- 77 Pasakų karalius / karalienė
- 80 Karaliai ir karalienės pasaulio šalyse ir Lietuvoje

85 Transporto priemonės

- 87 Žemės transportas
- 91 Vandens transportas
- 94 Oro transportas

101 Sportas

- 103 Sportas mene ir kasdienybėje
- 106 Olimpinės žaidynės
- 109 Sportas ir matematika

115 Vasaros šventės

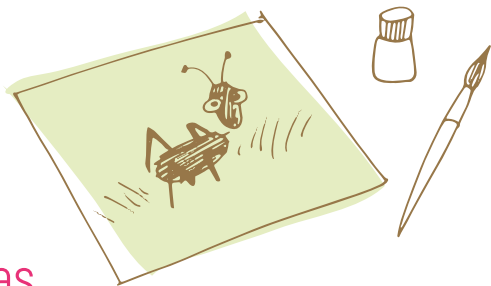
- 117 Valstybinės šventės ir jų tradicijos
- 126 Pasaulio šventės ir jų tradicijos

Vabzdžiai

Vabzdžiai sudaro apie 90 proc. visų gyvūnų rūšių, jų aptinkama beveik visur, išskyrus Antarktidą. Vabzdžiai turi galvą, akis, antenas, burną, tris poras kojų, dvi poras sparnų (kai kurie jų neturi). Kartais vabzdžiai vadinami tiesiog šešiakojais.

Įvairūs vabzdžiai vaikui gali būti puiki priemonė ne tik mokytis apie gamtą, bet ir susipažinti su socialine psichologija. Aptarkite su vaiku, kaip vabzdžiai gyvena šeimose ir kolonijose. Pavyzdžiui, kaip skruzdėlės dirba kartu, kad pasistatytų skruzdėlyną, arba kaip bitės darbininkės saugo savo motinėlą ir siuva korius ne tik medui, bet ir vaikams auginti. Aptarę vabzdžių santykius galite pasikalbėti ir apie žmonių pasaulį, kaip čia skirstomės darbai, siekiame bendrų tikslų, bendraujame. Tai gali padėti vaikui geriau suprasti, kaip veikia bendruomenės ir kodėl svarbu būti jų dalimi.

Žiogas

Jums reikės:

- Žalių dažų (puikiai tiks guašas)
- Žalio rašiklio arba flomasterio
- Popieriaus lapo
- Judančių (limpančių) akyčių

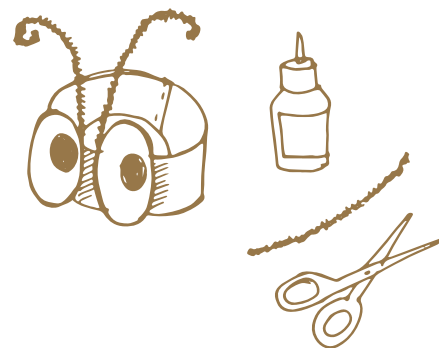
Šiam darbui reikės vaiko pirštukų – smaližiaus ir nykščio. Smaližių ištepkite žaliais dažais ir prilieskite juo popieriaus lapą, padarydami horizontalų atspaudą – tai bus žiogo kūnas. Jeigu vaikui patiks nusidažyti piršteliu, žiogo kūno ilgį galite išbandyti darydami kitų pirštų atspaudus. Nudažytu nykščiu padarykite žiogo galvą – atspaudą prispauskite vertikaliai. Leiskite dažams išdžiūti. Rašikliu arba flomasteriu (ant jau išdžiūvusio kūno) nupieškite žiogo antenas ir kojas, prilipinkite akeles, nupieškite šypseną ir šokuokite į pievas!

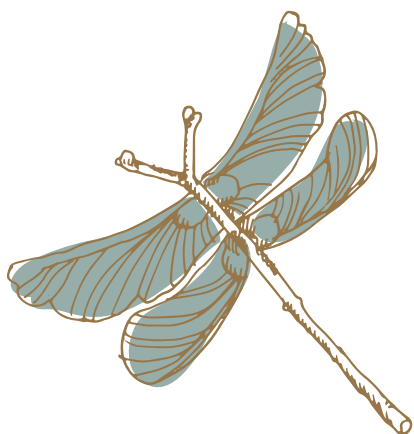
Vabzdžio karūna

Jums reikės:

- Tvirtesnio popieriaus lapo
- Klijų
- Žirklių
- Šenilo vielos strypelių
- Spalvoto popieriaus

Iš tvirtesnio popieriaus lapo atkirpkite maždaug 10 cm pločio juostą – bus karūnos pagrindas. Pamatuokite vaikui galvą ir sutvirtinkite juostos galus – įsitikinkite, kad karūna nekrinta nuo galvos ar ant akių. Iš spalvoto popieriaus lapo iškirpkite ovalus – tai bus akys. Iš tamsesnių spalvų suformuokite apskritimus – akių vyzdžius. Ant karūnos juostos suklijuokite ir pritvirtinkite akis, iš vielutės padarykite vabzdžių antenas ir jas taip pat tvirtai priklijuokite prie karūnos.

Laumžirgis

Jums reikės:

- Klevų sėklų (kartu su vaiku paieškokite jų parke ar miške)
- Medžių šakelių (pasirinkite nedidelių sausų ir plonų)
- Klijų
- Dažų (tik akrilas arba guašas)

Pasirinkite mėgstamą spalvą ir nudažykite klevo sėklas – bus laumžirgio sparnai. Kartu su vaiku prisiminkite, kad vabzdžiai turi dvi poras sparnų. Leiskite dažams išdžiūti. Išsirinkite nedidelę šakelę ir formuokite laumžirgio kūną, klijuokite sparnus (priekinėje dalyje didesni, už jų – mažesni). Iš šakelių priklijuokite antenas. Ilgesnę šakelę galite palikti nudažytą – bus patogiau paimti į rankas, kai laumžirgis skris.

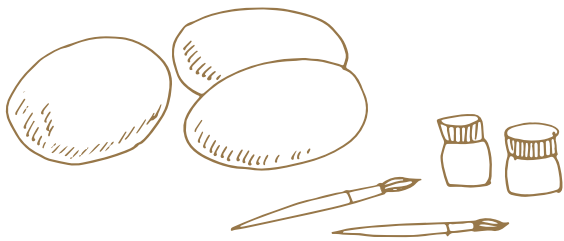
Drugelio metamorfozė

Jums reikės:

- Baltų pupelių
- Skirtingų formų makaronų (kriauklyčių, sraigelių ir kaspinėlių)
- Klijų
- Popierinės lėkštutės
- Plonos medžio šakelės
- Žalių arba dziovintų medžių lapų
- Rašiklių, juodo flomasterio
- Dažų (akrilo arba guašo)

Pasikalbėkite su vaiku apie drugelio vystymąsi, kaip jis atsiranda. Šis virsmas vadinamas metamorfoze. Iš pradžių drugelio patelė ant lapų padeda kiaušinėlius, iš jų išsivysta vikšriukai – lervos. Jos maitinasi, auga ir susisuka į voratinklinį kokoną, o iš šio išsivysta drugelis.

Dabar patys pavaizduokite drugelio metamorfozę. Popierinę lėkštelę juodu flomasteriu padalykite į keturias dalis. Ant lėkštutės priklijuokite medžio lapą ir prilipdykite pupelės – tai bus drugelio kiaušinėliai. Su vyresniais vaikais galite rasti lapo išorinę ir vidinę pusę. Paprastai drugiai kiaušinėlius deda vidinėje. Išsirinkite makaroną sraigtelį ir jį laikrodžio rodyklės kryptimi klijuokite ant lapo kitame metamorfozės etape. Tada pritvirtinkite ploną medžio šakelę ir makaroną kriauklytę – tai bus drugelio kokonas. Galiausiai išsirinkite į drugelį panašiausią makaroną kaspinėlį, priklijuokite paskutiniame ketvirtyje ir nudažykite mėgstama spalva. Štai ir visa drugelio metamorfozė! Jeigu vaikas moka, tegul užrašo visus vystymosi etapus.

Vabzdžiai ant akmenukų

Jums reikės:

- Įvairaus dydžio ir formos akmenų
- Įvairių spalvų dažų (akrilo ar guašo)
- Teptukų
- Blizgių klijų

Iš pradžių akmenukus nudažykite viena spalva ir leiskite išdžiūti. Kai turėsite pagrindą, ant kurio galėsite piešti, išsirkinkite, kokį vabzdį vaizduosite: pieškite laumžirgius, bites, tarakonus, muses ar uodus. Sparnų galiukus galite puošti blizgiais klijais, tada prieš saulę šie vabzdžiai blizgės.

Bananinis vikšras

Jums reikės:

- Banano
- Vynuogių (arba džiovintų slyvų / abrikosų / persikų)
- Riešutų sviesto (jo rasite didesniuose prekybos centruose)
- Sūrių lazdelių

Bananą padalykite griežinėliais, bandykite pjauti net su mažiausiu vaiku (naudokite plastikinį peilį!). Griežinėlius tepkite riešutų sviestu ir lipdykite vikšro formą, lėkštėje dėliodami norimą ilgį. Išsirkinkite vynuogę (kitą uogą ar vaisių) – tai bus vikšro galva. Iš sūrių lazdelių padarykite antenas ir įsmeikite į vynuogę. Štai ir valgomas vikšrelis!

Gėlės

Ar žinote, kad žydintys augalai šiuo metu sudaro didžiąją dalį pasaulio augalijos, tad gėlių galima rasti ir Lietuvos pievose, ir atogrąžų miškuose. Šie žoliniai augalai arba krūmai mus žavi spalvų ir formų įvairove. Kaip manote, kuri gėlė yra viena seniausių Žemėje? Ogi vandens lelija!

Gėlės yra ne tik graži aplinkos puošmena, bet ir gyvas daiktas, kuriam reikia atidžios priežiūros. Taigi augindamas gėlę vaikas turės, kuo rūpintis (tai ypač gera praktika prieš įsigyjant gyvūną). Papasakokite jam, kaip auginamos gėlės, kokios priežiūros joms reikia, kiek tai užtrunka, ir, jei vaikas nori, leiskite jam patirti gėlės auginimo procesą nuo pradžių iki galo – tegul pats išsirenka ir įsigyja vazonėlį, pasodina gėlę, laisto ir grožisi ja, kai gėlė užauga ir išskleidžia žiedus. Jei vaikas apleidžia gėlę, leiskite jam pamatyti, kas tuomet nutinka ir kodėl priežiūra yra tokia svarbi gėlei. Nuolatinė gėlės priežiūra gali prisidėti prie vaiko atsakomybės jausmo formavimo, mokymosi atlikti darbą iki galo ir kantrybės ugdymo.

O jei namuose gėlių neauginiate, vasara yra puikus metas į jas pasižiūrėti gamtoje ar parkuose. Gėlių stebėjimas gali turėti terapinę naudą – įvairios spalvos veikia žmogaus nervų sistemą, tad norint atsipalaiduoti ar nusiraminti verta žiūrėti į žalsvų ir mėlynų atspalvių gėles ir augalus. O aptikus įvairiaspalvių gėlių, labai svarbu mokyti vaiką visų matomų spalvų ir atspalvių pavadinimų, nes tai lavina smegenis. Išmokęs spalvų pavadinimus vaikas jas ima suvokti kita smegenų dalimi nei iki tol.

Gėlių atspaudai

Jums reikės:

- Įvairių gėlių žiedų
- Guašo
- Kietesnio popieriaus lapo
- Spalvotų pieštukų arba flomasterių

Su vaiku vaikštinėdami lauke prisiskinkite įvairių žydinčių gėlių ir parsineškite namo. Merkite žiedus į įvairių spalvų dažus (nebūtinai tų pačių kaip gėlės!) ir darykite atspaudus, stebėkite, lyginkite, ieškokite panašumų ir skirtumų.

Leiskite dažams išdžiūti, tada pieštukais arba flomasteriais nupieškite kotelius, stiebus, lapus, vabzdžius ir pan. Jeigu vaikas moka, prie atspaudų tegul parašo gėlių pavadinimus. Puikus vasaros spalvų koliažas!

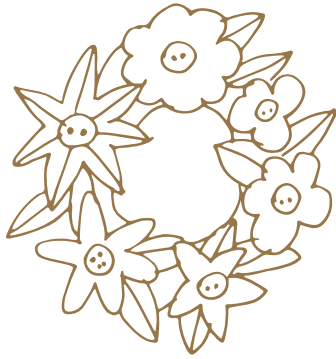

Gėlių puokštė

Jums reikės:

- Spalvoto popieriaus
- Žirklių
- Klijų
- Popierinės lėkštelės
- Blizgių klijų arba blizgučių

Popierinę lėkštelę nudažykite pasirinkta spalva ir leiskite išdžiūti. Iš spalvoto popieriaus iškirpkite gėlių žiedus (eksperimentuokite su dydžiais, formomis, spalvomis) ir apskritimus – gėlių viduriukus, aplink juos suklijuokite žiedlapius. Žiedynus puoškite blizgiais kljais arba blizgučiais. Iš žalio popieriaus iškirpkite lapus, stiebus ir priklijuokite prie gėlių žiedų.

Gėlių vainikas

Jums reikės:

- Sagų (tik įvairios formos ir spalvos)
- Klijų
- Spalvoto popieriaus
- Žirklių
- Storesnio siūlo
- Popierinės lėkštelės
- Veltinio burbuliukų

Pirmiausia pasidarykite vainiko pagrindą – popierinės lėkštelės viduryje iškirpkite didelį apskritimą, palikite tik lėkštelės kraštus, užriškite norimo ilgio siūlą. Iš žalio popieriaus iškirpkite lapus, eksperimentuokite su formomis ir dydžiais, juos suklijuokite ant vainiko pagrindo, užpildykite visą apskritimą, nepalikite tuščių tarpų.

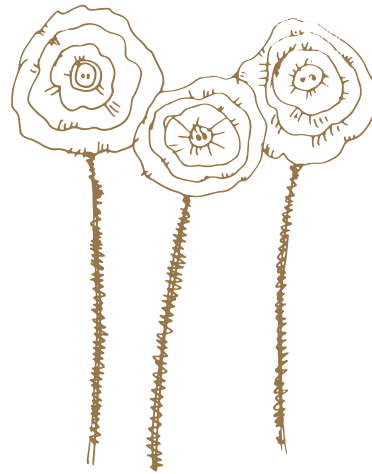
Kol lapai džiūsta, iš spalvoto popieriaus pasidarykite įvairiausių gėlių žiedlapių, juos suklijuokite, į vidurį priklijuokite sagų ar veltinio burbuliukų. Šias gėles klijuokite ant turimo vainiko su lapais. Vasaros vainiką pasikabinkite ant durų ar kitoje matomoje vietoje.

Ilgai išliekanti puokštė

Jums reikės:

- Popierinių servetėlių
- Žirklių
- Sagų
- Šenilo vielos strypelių (žalių)
- Skylmušos

Vienai gėlytei iš popierinių servetėlių iškirpkite šešis vienodo dydžio apskritimus, viduryje skylmuša arba žirkėmis padarykite dvi skylutes (vaikui būtina suaugusiojo priežiūra, būkite atsargūs). Per visų šešių apskritimų skylutes perverkite šenilo vielutę ir sagos skylutę. Vielutės galą tvirtai užsukite ir suformuokite gėlės kotelį. Žiedelius galite paglamžyti ar užriesti į priekį. Paimkite dailią vazelę ir sumerkite gėles.

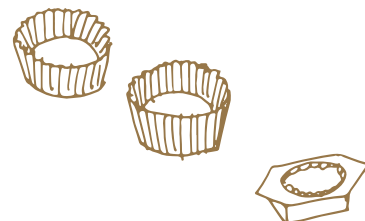

Vasaros pieva

Jums reikės:

- Krepinio popieriaus
- Tvirtesnio balto popieriaus lapo
- Žalio popieriaus lapo
- Spalvotų pieštukų arba flomasterių
- Klijų
- Žirklių

Krepinį popierių suplėšykite smulkiais gabaliukais, susukite norimos formos ir dydžio gėlių žiedus, priklijuokite ant balto popieriaus. Iš žalio popieriaus iškarpykite įvairių formų žolę. Spalvotais pieštukais arba flomasteriais nupieškite gėlių kotelius, stiebus, lapus, vasaros foną ir saulę. Štai ir turite spalvotą vasaros pievą!

Gėlynas

Jums reikės:

- Sagų (tiks įvairių spalvų ir formų)
- Dažų (guašo)
- Popierinių keksiukų formelių
- Folijos (puikiai tiks šokolado ar saldainių pakuotės)
- PVA klijų
- Tvirtesnio popieriaus lapo

Ant popieriaus lapo tose vietose, kur norėsite, kad žydėtų gėlės, priklijuokite popierinių keksiukų formelių, į jų vidurį įlašinkite klijų, puoškite folija ir sagomis. Leiskite gėlynui išdžiūti. Dažais pripieškite lapus, kotelius, stiebus. Puikus gėlynas!

